

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

18 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

Timofti Vladimir

judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor

judecând recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei nr.8 din 02 iunie 1944, în cauza penală în privința lui

Rîbalca Timofei XXXXX, născut în
XXXXX, originar XXXXX.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Tribunalului militar al armatei nr.8 din 02 iunie 1944, Rîbalca Timofei XXXXX a fost condamnat în baza art.54-1 „b” Cod penal al RSSU la 10 ani privațiune de libertate, cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani și confiscarea averii.

2. Potrivit sentinței inculpatul Rîbalca Timofei a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, fiind ostaș al armatei roșii, în octombrie 1941, fără a opune rezistență s-a predat inamicului. Aflându-se în lagărul pentru prizonierii militari, în noiembrie 1941 a fost recrutat de serviciul german de informații, fiind implicat în identificarea și depistarea comuniștilor, partizanilor și persoanelor care luptau împotriva ocupanților. La întoarcerea în satul natal, teritoriu la acel moment temporar ocupat de autoritățile române, inculpatul s-a prezentat la șeful siguranței din Grigoriopol și a dat acordul în continuare să activeze în favoarea autorităților de ocupație. Până în martie 1944 inculpatul a avut periodic întâlniri cu șeful siguranței.

3. În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Rîbalca T. și-a recunoscut parțial vinovăția în cele incriminate și a declarat că fiind mobilizat în armata roșie, în octombrie 1941 aflându-se în încercuire, fără a opune rezistență pentru a-și salva viața, s-a predat inamicului. Ulterior, aflându-se în lagărul pentru prizonierii militari a fost recrutat de comandantul german în activități de spionaj, pentru ce i s-a promis permis de eliberare din lagăr. A susținut că nu intenționa să efectueze misiuni de spionaj, însă și-a motivat acordul colaborării prin încercarea de a-și

salva viața. Nu a avut intenții să denunțe activiști sovietici. Revenind acasă, pe teritoriul la acel moment ocupat temporar de armata română, periodic se întâlnea cu șeful jandarmeriei, însă date cu caracter de spionaj nu a transmis, ci din contra, a fost maltratată de către jandarmi pentru neprezentarea informației.

4. La 04 noiembrie 2018, adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, declară recurs în anulare și invocând temeiul prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței Tribunalului militar al armatei nr.8 din 02 iunie 1944, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Rîbalca Timofei XXXXX, în temeiul art. 3 din Legea Republicii Moldova din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, precum și, din motivul că, în probele acumulate în procesul anchetării cazului și examinării lui în ședința de judecată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art.54-1 „b” CP al RSSU - trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Rîbalca T. prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol.

În altă ordine de idei, sentința de condamnare în privința lui Rîbalca T. a fost pronunțată luându-se la bază doar declarațiile inculpatului, nefiind cercetate și alte mijloace de probă.

Concomitent, instanța de judecată a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare era obligatorie.

Consideră că condamnarea lui Rîbalca Timofei constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, deoarece a fost încălcat dreptul inculpatului la un proces echitabil.

5. Judecând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei și cu prevederile legii penale, Colegiul penal consideră că recursul declarat urmează a fi admis cu casarea hotărârii judecătorești atacate, încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului din următoarele considerente.

Potrivit art. 452 alin. (1), coroborat cu art. 453 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac. Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Articolul 6 alin. (1) pct. 44) Cod de procedură penală, stipulează că prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

La 30 decembrie 1992 a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08.12.1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal menționează, că potrivit art. 3 al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie” și „agitație antisovietică”, în temeiul art. 54-1 „a”, 54-1 „b” din Codul penal al RSSU și 58-10 alin.2 Cod penal al RSFSR.

Sub acest aspect, instanța de recurs reține că, Rîbalca Timofei a fost condamnat la 02 iunie 1944, prin sentința Tribunalului militar al armatei nr.8, pentru trădare de patrie, fără a-i fi respectat dreptul la un proces echitabil.

Ținând cont de cele constatate și de prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal găsește prezente în speța dată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Rîbalca Timofei, cu casarea acesteia și, în temeiul prevederilor art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală, și reabilitarea condamnatului.

În contextul celor expuse, Colegiul lărgit concluzionează că recursul în anulare declarat de procuror este întemeiat și pasibil admiterii.

6. În conformitate cu art. 457 alin. (3), 453 alin. (1), 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează total sentința sentinței Tribunalului militar al armatei nr.8 din 02 iunie 1944, în cauza penală în privința lui **Rîbalca Timofei XXXXX**, condamnat în baza art.54-1 „b” Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și dispune reabilitarea acestuia.

Decizia este irevocabilă.

Publicată integral la **18 decembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor